

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไม่ว่าในด้านใดต้องอาศัยกำลังคนอันเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าคนในประเทศมีคุณภาพสูง รัฐก็จะสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพก็คือกระบวนการทางการศึกษา ดังนั้น รัฐบาลของทุกประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการให้การศึกษาแก่ประชาชน โดยการจัดสรรงบประมาณ เมื่อจัดการศึกษาเป็นจำนวนมาก ดังที่ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2526: 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่า

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน นับเป็นเป้าหมายสูงสุดของอารยะประเทศ ทุกประเทศ เพราะถ้าปราศจากพลเมืองที่มีคุณภาพแล้ว แม้ประเทศนั้นจะมีทรัพยากรธรรมชาติ อุดมสมบูรณ์เพียงใด ก็ยังไม่สามารถทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นประโยชน์ในการสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศได้ ในกระบวนการความพยายามของรัฐที่มุ่งบรรลุเป้าหมายดังกล่าว การศึกษาเป็นระบบของสังคมที่ได้รับการลงทุน และคาดหวังอย่างสูงให้เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ได้มาตรฐานตามอุดมคติ และความต้องการของแต่ละประเทศ

สำหรับประเทศไทย รัฐบาลทุกรัฐบาลได้ให้ความสำคัญของการศึกษา เช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ดังที่รัฐได้กำหนดไว้เป็นนโยบายของรัฐบาลทุกรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศไว้ในหมวดแผนนโยบายแห่งรัฐ ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (2520: 5) ข้อ 10 ว่า

รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาโดยถือว่าการศึกษามีความสำคัญในระดับสูงยิ่งในกิจการของรัฐ

การจัดการศึกษา เป็นหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะ
 การจัดการศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ
 ในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อลงทุนจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนของรัฐ

สิ่งที่รัฐบาลไทยได้ถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนในประเทศไทย คือ การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา เพราะเป็นการจัดการศึกษาให้แก่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ การศึกษาระดับนี้เป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างประชากรให้มีคุณภาพ ดังที่รัฐได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ให้เยาวชนทุกคนได้มีโอกาสฝึกฝนตนเอง เพื่อให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และขณะเดียวกันก็ได้เรียนรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ โดยคาดหวังว่าเยาวชนที่จบหลักสูตรระดับประถมศึกษาแล้วจะเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรู้พื้นฐานในสาขาอาชีพต่าง ๆ เพื่อจะได้เลือกประกอบอาชีพตามความสนใจ ความถนัดของตนเองต่อไป ซึ่งก็มีนักเรียนส่วนหนึ่งที่จบชั้นประถมศึกษาแล้วเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา และอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ได้เรียนต่อ นักเรียนที่เรียนต่อในระดับมัศึกษานั้น จะได้รับการฝึกฝนปลูกฝังในด้านทัศนคติ ค่านิยมที่ดีให้รู้จักตัวเองว่ามีความสามารถ ความถนัดอย่างไร และขณะเดียวกันก็จะได้รับการฝึกฝนให้มีความรู้ และทักษะในอาชีพต่าง ๆ เพื่อจะได้ออกไปประกอบอาชีพได้ ซึ่งนักเรียนที่จบหลักสูตรระดับประถมศึกษาจะมีความแตกต่างจากนักเรียนที่จบหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาในด้านความสามารถของนักเรียน เพราะหลักสูตรระดับประถมศึกษา จะให้เพียงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ส่วนหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาจะให้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพตามที่นักเรียนถนัดและสนใจ ฉะนั้นหากจะพิจารณาคุณภาพของคนตามทัศนคติของนักเศรษฐศาสตร์ คนที่จบหลักสูตรระดับประถมศึกษาแล้วออกไปประกอบอาชีพในหน่วยผลิตย่อมมีความสามารถในการผลิตดีกว่าคนที่จบหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นรัฐบาลจึงมุ่งหวังที่จะส่งเสริมให้เยาวชนได้เรียนต่อจนจบระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น เช่น ในปีการศึกษา 2527 ได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของนักเรียนที่จะขึ้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กองแผนงาน 2527: 1) ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วมีนักเรียนเข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพียงร้อยละ 42.8 ซึ่งยังไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานปลัด

กระทรวงศึกษาธิการ, กองแผนงาน 2527: 7) การที่รัฐบาลต้องการที่จะยกระดับความรู้
ของประชาชนให้สูงขึ้น เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการผลิต เป็นการช่วยพัฒนา
ประเทศด้านเศรษฐกิจ และขณะเดียวกันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ อีกด้วย
ดังจะเห็นได้จากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว แม้
จะได้รับความเสียหายอย่างมากจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะรัฐบาลของเขาเห็นความ
สำคัญของการศึกษาว่าสามารถช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้ เขาจึงเร่งพัฒนาด้าน
การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนเป็นคนที่มีความรู้ เป็นต้น ในการเตรียมการจัดทำ
แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ก็ได้มีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลจัด
การศึกษาภาคบังคับถึง 9 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2527: 4-9) ทั้งนี้
เนื่องจากประสบปัญหา นักเรียนที่จบหลักสูตรประถมศึกษา ไม่ได้รับการฝึกทักษะด้านการ
ประกอบอาชีพ จึงไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ขณะเดียวกันก็มีนักเรียนที่จบระดับประถมศึกษา
แล้วไม่ได้ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีละไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ดังแสดงในตารางที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบแผนและผลการรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2527-2529

ภาค	ปีการศึกษา 2527				ปีการศึกษา 2528				ปีการศึกษา 2529			
	นักเรียนจบป.6 ปี 2526	แผนการรับ นักเรียน	ผลการรับ นักเรียน	ร้อยละ ต่อผู้จบป.6	นักเรียนจบป.6 ปี 2527	แผนการรับ นักเรียน	ผลการรับ นักเรียน	ร้อยละ ต่อผู้จบป.6	นักเรียนจบป.6 ปี 2528	แผนการรับ นักเรียน	ผลการรับ นักเรียน	ร้อยละ ต่อผู้จบป.6
ภาคเหนือ	200361	87684	74458	37.16	178378	87645	69724	39.09	178860	80124	67767	37.95
ภาคกลาง	173813	101434	92617	53.29	165690	108143	86430	52.16	140423	98889	78592	55.97
ภาคใต้	139643	91594	80067	57.75	136045	97942	69531	51.11	123858	79731	66806	53.94
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	475993	163024	133068	27.96	443854	156479	118903	26.79	429059	140908	103423	24.13
ภาคตะวันออก	65062	36188	31115	47.82	62788	36866	28138	44.81	60812	32802	27249	44.81
รวมภูมิภาค	1054872	479124	411325	38.99	986755	487675	372726	37.77	933012	429140	343837	36.85
กรุงเทพมหานคร	89539	77499	78500	87.80	89737	84760	74841	83.40	76194	78940	77502	101.72
รวมทั้งประเทศ	1144411	556623	489825	42.80	1076492	572435	447567	41.58	1009206	508080	421339	41.75

ที่มา: ข้อมูลได้มาจากรายงานการศึกษาต่อ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ: ตัวเลขอัตราการศึกษาต่อในตารางที่ 1 นั้น เป็นตัวเลขที่คิดจากจำนวนนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และจำนวนนักเรียนที่เข้าศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในแต่ละภาคไม่ได้ทำการสำรวจจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อจริง ๆ ดังนั้นอาจมีนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วย้ายไปศึกษาต่อในภาคอื่น ทำให้ตัวเลขในตารางคลาดเคลื่อนจากความจริงไปบ้าง

จากข้อมูลในตารางที่ 1 จะเห็นว่านักเรียนที่ได้เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ยิ่งต่ำกว่าแผนที่จะรับนักเรียนเข้าศึกษาเป็นจำนวนมาก นักเรียนที่มีโอกาสได้ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีเพียง 41-43%

เนื่องจากมีนักเรียนเกินกว่า 50% ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อ ซึ่งนักเรียนเหล่านี้จะต้องออกไปประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต นักเรียนเหล่านี้ควรจะ ได้เรียนวิชาที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไป ส่วนนักเรียนที่มีโอกาสได้ศึกษาต่อก็สมควรที่จะได้เรียนวิชาที่เป็นพื้นฐานในการที่จะศึกษาในชั้นที่สูงขึ้น ดังนั้นการจัดหลักสูตรที่เป็นวิชาเลือกกับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้ในชั้นประถม 5-6 จึงสมควรที่จะได้เรียนในรายวิชาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนที่จะได้ศึกษาต่อก็ควรจะ ได้เรียนวิชาที่เป็นพื้นฐานที่จะเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป เช่น วิชาภาษาอังกฤษ ส่วนกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อก็สมควรที่จะเรียนเน้นหนักทางวิชาการงานพื้นฐานและอาชีพเพื่อจะได้นำไปใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป

แต่การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในระดับชั้นประถมปีที่ 5-6 ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ซึ่งเป็นกลุ่มวิชาเลือกมี 2 แผนการเรียนคือ 1. แผนการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ 2. แผนการเรียนวิชาการงานพื้นฐานและอาชีพ โดยโรงเรียนจะจัดแผนการเรียนแผนใดแผนหนึ่งให้กับนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดแผนการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และมีบางโรงเรียนจัดแผนการเรียนวิชาการงานพื้นฐานและอาชีพ ซึ่งนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแล้วไม่ได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ก็จะได้ประโยชน์ต่อการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันมากนัก ส่วนนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิชาการงานพื้นฐานและอาชีพ เมื่อไปศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งต้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษก็มีปัญหาเรียนวิชาภาษาอังกฤษไม่ทันเพื่อนต้องเริ่มเรียนวิชาภาษาอังกฤษใหม่ ดังนั้นถ้าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาโดยจัดแผนการเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้ จึงนับว่าจะมีประโยชน์มาก นักเรียนจะได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้มากกว่า

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีตัวแปรใดบ้างที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งคาดว่าข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา ที่จะวางแผนในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้ต่อไป ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายที่จะรับนักเรียนให้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาให้ถึงเป้าหมาย 50% ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 เป็นต้นมา แต่ปรากฏว่ายังไม่สามารถรับได้ตามเป้าหมาย จากข้อมูลในตารางที่ 1 จะเห็นว่าตั้งแต่ปีการศึกษา 2527-2529 มีนักเรียนศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาเพียง 42.8, 41.58 และ 41.75% ตามลำดับ ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายอยู่มาก ดังนั้น เมื่อเราทราบว่ากลุ่มนักเรียนพวกไหนบ้างที่มีแนวโน้มว่าจะไม่ได้ศึกษาต่อ ก็จะทำให้สามารถหาหนทางรณรงค์หรือช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มที่มีแนวโน้มว่าจะไม่ได้ศึกษาต่อให้มีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาให้มากขึ้น

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยแต่ละคนศึกษากันคนละด้าน และศึกษาเพียงว่าตัวแปรใดมีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ แต่ไม่ทราบว่าตัวแปรใดที่ให้ค่านำหนักสูงในการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ ตัวอย่างเช่น

จากการศึกษาของจรรยา พาณิชย์ผลินไชย (2521: 169-177) ได้ศึกษาเรื่องโอกาสเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัว และผลการเรียนของนักเรียนในภาคเหนือ พบว่า ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ คือ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาของบิดามารดา จำนวนพี่น้องในครอบครัว จำนวนพื้นที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ภูมิสำเนาและผลการเรียนของนักเรียน

สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 2 (2522: 51-56) ได้ศึกษาความต้องการและปัจจัยในการศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักเรียนคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่อยู่อาศัยของนักเรียนในเขตเทศบาล จำนวนพี่น้องของนักเรียน อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง รายได้ของบิดามารดา ความคาดหวังในอาชีพของนักเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา

พกาทิพย์ กระหม่อมทอง (2522: 107-113) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรในเขตเมืองและชนบทของประเทศไทย พบว่า อายุของบิดาในเขตเมืองที่มีอายุน้อยจะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับสูงกว่าบิดาที่มีอายุมาก บิดาที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตเมืองจะมีความมุ่งหวังให้บุตรเรียนในระดับสูงกว่าบิดาที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตชนบทบิดาที่มีการศึกษาสูงจะมีความมุ่งหวังในการศึกษาของบุตรสูงกว่าบิดาที่มีการศึกษาต่ำกว่า

เทียมจันทร์ จาตุกัญญาประทีป (2523: 73-75) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 7 พบว่าตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อคือ ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภูมิฐานะ ความต้องการในการศึกษาของนักเรียน ความต้องการของบิดามารดาในการศึกษาของนักเรียน การมีพี่เรียนชั้นมัธยมศึกษา อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. 75-78) ได้ศึกษาเรื่องโอกาสเข้าศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คือ ความหวังของบิดามารดาที่จะให้นักเรียนได้ประกอบอาชีพที่มีรายได้และเป็นที่ยอมรับค่อนข้างสูง การสนับสนุนของบิดามารดาให้ศึกษาต่อ รายได้ของครอบครัว การที่นักเรียนมีพี่เรียนต่อชั้นสูง ผลการเรียนค่อนข้างดี

ปรัชญา เวสารัชช์ (2527: 130-138) ได้ศึกษาเรื่องการประถมศึกษาในชนบทไทย พบว่า ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 คือ รายได้ของครอบครัว การสนับสนุนของผู้ปกครอง ความสนใจของนักเรียน การสนับสนุนของครู และสติปัญญาของนักเรียน

กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2528: 35-38) ได้ศึกษาสาเหตุของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อคือ รายได้ ความต้องการใช้แรงงาน ผลการเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ไกล

ประเสริฐ แก้วเพชร (2528: 174-183) ได้ศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ คือ จำนวนพี่น้อง การต้องช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน ผล

การเรียน รายได้ของผู้ปกครอง การว่างงานหลังจบการศึกษา ค่านิยมของชุมชนที่มีต่อการ
ศึกษา และการคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากการศึกษาผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรสำคัญที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษา
ต่อของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นคือ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
จำนวนบุตร จำนวนบุตรที่ได้รับการศึกษาชั้นสูง อายุของผู้ปกครอง ความมั่งคั่งของผู้ปกครอง
ที่จะให้บุตรได้รับการศึกษาชั้นสูง ความต้องการใช้แรงงาน ระยะทางระหว่างบ้านถึง
โรงเรียนมัธยมศึกษา การคมนาคม ความเจริญของถิ่นที่อยู่อาศัย ความต้องการศึกษาต่อของ
นักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จะเห็นว่าผู้วิจัยแต่ละคนศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับการศึกษาต่อ
และไม่ศึกษาต่อของนักเรียน แต่ไม่ทราบว่าตัวแปรใดมีความสำคัญกว่ากัน ผู้วิจัยจึงได้นำ
ตัวแปรสำคัญต่าง ๆ ที่แต่ละคนได้ศึกษาวิจัยมาแล้ว มาศึกษาเพื่อที่จะได้เห็นภาพรวมที่ชัดเจน
กว่า เพื่อจะได้ทราบว่าตัวแปรใดมีน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้ได้สูงสุด
และตัวแปรใดบ้างมีความสำคัญที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อได้

จากการศึกษาผลการวิจัยจะเห็นว่า ตัวผู้ปกครองจะเป็นตัวกำหนดอนาคตทาง
การศึกษาให้แก่บุตร ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรสถานการณ์การสมรสของบิดามารดา มาศึกษาอีก
ตัวแปรหนึ่ง เพราะครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน ย่อมมีความมั่นคงกว่าครอบครัวที่บิดามารดา
แยกกันอยู่หรือหย่าร้าง และนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน น่าจะมีโอกาส
โอกาสได้ศึกษาต่อมากกว่า

ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา
ในการวางแผนจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการสอนวิชาเลือกให้มีความเหมาะสมกับนัก
เรียนในแต่ละกลุ่มหรือการจัดการจัดสอนหลักสูตรเสริม โดยเฉพาะวิชาชีวะให้กับนักเรียนที่มีแนวโน้ม
ว่าจะไม่ได้ศึกษาต่อ และยังจะเป็นประโยชน์ในการที่จะหาแนวทางเพิ่มอัตราการศึกษาต่อใน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มากขึ้นอีกด้วย

เนื่องจากภาคกลางเป็นภาคที่มีเศรษฐกิจความเจริญสูงกว่าภาคอื่น ๆ มีความ
ปลอดภัยจากโจรผู้ร้ายและการแทรกซึมของผู้ก่อการร้าย ไม่มีปัญหาด้านศาสนาและวัฒนธรรม
เป็นภาคที่มีความสงบเรียบร้อยกว่าภาคอื่น ๆ และสภาพภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีความ

อุดมสมบูรณ์จึงไม่ค่อยจะมีผู้ใดสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยในภาคกลาง ซึ่งจากข้อมูลตั้งแต่ปีการศึกษา 2527-2529 อัตราการศึกษาต่อของนักเรียนในภาคกลางมีเพียง 53.29, 52.16 และ 55.97% ซึ่งนับว่ายังต่ำกว่าแผนการรับนักเรียนเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของกระทรวงศึกษาธิการอยู่มาก และเมื่อเทียบกับเป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 ของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งตั้งเป้าหมายไว้ถึง 60% (สำนักงานปลัดกระทรวง, กองแผนงาน ม.ป.ป.: 40) ก็นับว่ายังไม่ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้ง ๆ ที่ภาคกลางเป็นภาคที่มีการคมนาคมสะดวกกว่าภาคอื่น ๆ การเดินทางไปโรงเรียนมัธยมศึกษาก็ไม่ลำบากนัก

เนื่องจากสภาพชุมชนของภาคกลางต่างไปจากภาคอื่น ๆ ในด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ฐานะทางเศรษฐกิจและสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน ลักษณะเช่นนี้ตัวแปรที่จำแนกกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่ออาจจะแตกต่างไปจากภาคอื่น ๆ และภาคกลางเป็นภาคที่มีอัตราของครูสูงกว่าภาคอื่น ๆ และครูในภาคกลางส่วนใหญ่มีวุฒิสองกว่าครูในภาคอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป.: 37-40) จึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่าครูในภาคกลางน่าจะมีความพร้อมในกานำผลวิจัยไปใช้ได้ดีกว่าภาคอื่น ๆ คือสามารถที่จะจัดการศึกษาให้กับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้ได้ดีกว่าภาคอื่น ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกภาคกลางเป็นภาคที่จะทำการศึกษาวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ ต้องการวิเคราะห์หาตัวแปรสำคัญที่สามารถจำแนกนักเรียนใน^๓กลางที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2529 ที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2530

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนในภาคกลางที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2529 ที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2530 ซึ่งประกอบด้วย 17 จังหวัด คือ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร ราชบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี ลพบุรี ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา สระบุรี สิงห์บุรี และอ่างทอง จำนวน 153,472 คน ซึ่งศึกษาต่อ 78,501 คน และไม่ศึกษาต่อ 74,971 คน

2. การวิจัยครั้งนี้ตัวแปรที่ทำการศึกษาเพื่อใช้ในการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อมีดังนี้

ตัวแปร อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา จำนวนบุตร จำนวนบุตรที่ได้รับการศึกษาชั้นสูง อายุผู้ปกครอง สถานภาพการสมรสของบิดามารดา ความมุ่งหวังที่จะให้บุตรได้รับการศึกษาชั้นสูง ความต้องการใช้แรงงานของครอบครัว ระยะทางระหว่างบ้านถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา ความสะดวกในการคมนาคม ความเจริญของถิ่นที่อยู่อาศัย ความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับในปีการศึกษา 2529 จากโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนในสังกัดเทศบาล สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และโรงเรียนในสังกัดหน่วยงานอื่นที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา

การศึกษาต่อ หมายถึง การที่นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2521 ได้ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโรงเรียนสังกัดหน่วยงานอื่นที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ภาคกลาง หมายถึง ภาคตามสภาพภูมิศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย 17 จังหวัด คือ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร ราชบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี ลพบุรี ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา สระบุรี สิงห์บุรี และอ่างทอง

อาชีพ หมายถึง อาชีพบิดามารดาหรือผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 5 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ระดับอาชีพที่ไม่ต้องอาศัยทักษะและการฝึกฝนเป็นพิเศษ เช่น อาชีพกวาดถนน กรรมกร

ชั้นที่ 2 ระดับอาชีพกึ่งทักษะ เช่น คนขับรถ คนรับใช้

ชั้นที่ 3 ระดับอาชีพอาศัยทักษะและการฝึกฝนและประสบการณ์เฉพาะ เช่น ช่างไม้ ช่างตัดเสื้อ ช่างนา

ชั้นที่ 4 ระดับกึ่งวิชาชีพ เช่น เลขาธุการส่วนตัว ผู้จัดการร้านเล็ก ๆ

ชั้นที่ 5 ระดับวิชาชีพ เช่น พยาบาล อาจารย์ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ซึ่งการแบ่งระดับดัชนีระดับอาชีพนี้ ผู้วิจัยอาศัยแนวความคิดการแบ่งระดับดัชนีและการให้คะแนนของ ปนัดดา นิลพังกา (2527: 25-26) นิยะดา ศรีจันทร์ (2521: 78-86) และบุญมา นครอินทร์ (2516: 18-41)

รายได้ หมายถึง รายได้ของบิดามารดาพร้อมกันหรือผู้ปกครอง

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ได้แก่ ไม่ได้รับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

จำนวนบุตร หมายถึง จำนวนบุตรทุกคนที่มีชีวิตอยู่

จำนวนบุตรที่ได้รับการศึกษาชั้นสูง หมายถึง จำนวนบุตรที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา โดยไม่นับตัวนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

อายุของผู้ปกครอง หมายถึง อายุจริงของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย และเป็นผู้ให้เงินทุนอุดหนุนด้านการศึกษา โดยนับเป็นจำนวนปี

สถานภาพการสมรสของบิดามารดา หมายถึง สถานภาพการสมรสของบิดามารดา จำแนกเป็น อยู่ด้วยกัน แยกกันอยู่หรือหย่าร้าง

ความมุ่งหวังที่จะให้บุตรได้รับการศึกษาชั้นสูง หมายถึง ความคาดหวังของบิดามารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียนที่ต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาชั้นสูงสุดในระบบโรงเรียนตาม ศักยภาพ

ความต้องการใช้แรงงาน หมายถึง ความต้องการใช้แรงงานของผู้ปกครอง เพื่อให้ นักเรียนช่วยในการประกอบอาชีพหรือต้องการให้ช่วยทำงานอื่นในครอบครัว

ระยะทางระหว่างบ้านถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง ระยะทางจากบ้านถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยนับระยะทางเป็นกิโลเมตร

ความสะดวกในการคมนาคม หมายถึง ระดับของความสะดวกในการเดินทางแบ่ง เป็น 5 ระดับคือ

1. ลำบากมาก
2. ลำบาก
3. ปานกลาง
4. สะดวก
5. สะดวกมาก

ระดับความเจริญของถิ่นที่อยู่อาศัย หมายถึง ระดับความเจริญของภูมิสำเนา แบ่ง เป็น 5 ระดับคือ

1. ด้อยความเจริญอย่างมาก
2. ด้อยความเจริญ
3. ปานกลาง
4. เจริญ
5. เจริญมาก

ความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน หมายถึง ความต้องการของนักเรียนที่จะ ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยผลการสอบปลายปีในชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้ตอบคำถามตอบด้วยความจริงใจและตรงกับสภาพความเป็นจริง

ข้อจำกัดของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์ ดังนั้นถ้ามีนักเรียนย้ายที่อยู่ไปที่ยื่นหรือย้ายที่อยู่เพื่อไปประกอบอาชีพชั่วคราว ผู้วิจัยไม่ได้ติดตาม จึงอาจทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างประชากร ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

เนื่องจากตัวแปรบางตัวไม่สามารถวัดได้ในมาตราอันตรภาค (Interval Scale) ซึ่งเป็นข้อตกลงเบื้องต้นของเทคนิคการวิเคราะห์จำแนกประเภท อาจทำให้ผลการทำนายคลาดเคลื่อนจากความจริงบ้าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อจะได้ทราบถึงตัวแปรสำคัญ ที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่จะวางแผนในการจัดการศึกษาให้แก่ นักเรียน เช่น การจัดหลักสูตรเสริมให้กับนักเรียน และการจัดสอนวิชาชีวะให้กับนักเรียนที่มีแนวโน้มว่าจะไม่ได้ศึกษาต่อเมื่อนักเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา
2. เมื่อทราบว่านักเรียนคนใดมีแนวโน้มว่าจะไม่ได้ศึกษาต่อ จะได้นหาทางช่วยเหลือจูงใจให้นักเรียนได้ศึกษาต่อ เพื่อจะได้เพิ่มอัตราการการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มากขึ้น